

2022-03-04

57499
8071 H95

HUNGARO- RUTHENICA

IX

SZEGED 2021

HUNGARO-RUTHENICA IX

Szerkesztette – Редактор

KOCSIS MIHÁLY – МИГАЙ КОЧШИ

SZEGED – СЕГЕД
2021

Technikai szerkesztő – Технічний редактор

MAJOROS HENRIETTA – ГЕНРИЕТТА МАЙОРОШ

Anyanyelvi lektorok – Коректори

BAGMUT IRYNA – ПРИНА БАГМУТ
SAJTOS-ZAROTOCSSNAJA NATÁLIA –
НАТАЛЯ ШАЙТОШ-ЗАПОТОЧНАЯ

KÉSZÜLT MAGYARORSZÁG
KORMÁNYÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL

2021.

A kötet megjelenését
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA támogatta

Збірник виданий за підтримки
Уряду Угорщини

ISSN 1586–0736

ТВОРИ ДЛЯ ДІТЕЙ МИХАЙЛА ГАФІЇ ТРАЙСТИ: ЕВОЛЮЦІЯ ТВОРЧИХ ШУКАНЬ

Мар'яна Вотьканич

(ДВНЗ “Ужгородський національний університет”,
mariana.votkanych@uzhnu.edu.u)

Abstract

The article considers the peculiarities of works for children by Mykhailo Gafia Traista, the Ukrainian writer of Romania. The specifics of the author's style are analyzed on the basis of two collections of texts for children's reading – *Kalyna Mornings* (2004) and *Kalyna's dawns of Childhood* (2019). The study of these two editions shows the evolution of the artist's creative findings in the field of children's literature, as well as outlines the genre, plot, linguistic and stylistic features of these works, revealing their educational potential, focusing on folklore and individual author samples of M. Traista's children literature.

Keywords: fiction for children, Ukrainian literature of Romania, Mykhailo Gafiya Traista, fairy tale, story, novel.

Українська традиція художньої літератури для дітей має давню історію. Своїми витокami сягаючи фольклору, вона викристалізувалася у спадщині українських класиків – С. Васильченка, Олени Пчілки, І. Франка, М. Коцюбинського, В. Винниченка, Марійки Підгірянки, М. Рильського, В. Симоненка, І. Жиленко, В. Нестайка та багатьох інших митців, що своїми творами виховували в маленьких читачів загальнолюдські моральні цінності, плекали любов до рідного слова, вчили бачити й розуміти прекрасне. Сучасна українська література для дітей представлена іменами В. Рутківського, І. Малковича, Г. Малик, З. Мендзатюк, О. Гавроша, М. Савки та інших авторів.

Позитивною тенденцією є те, що до цього процесу активно долучаються й українські письменники зарубіжжя. За оцінкою В. Антофійчука, “здобутки української дитячої літератури Румунії дедалі більшають” (Антофійчук 2019: 5). Науковець також підкреслює: “[...] літературу для дітей різних вікових категорій, яку започатковували Михайло Михайлюк, Корнелій Регуш, Юрій Павліш, міцно утверджували й утверджують у своїй творчості Михайло Трайста, Марія Опрі-

шан, Марта Бота, Марія Чубіка, Людмила Дорош, Ірина Мойсей та ін.” (там само).

Попри наявність відповідного матеріалу, цей пласт української літератури довго належно не розглядався науковцями, але в останні десятиліття процес вивчення української літератури для дітей, її специфіки й тенденцій поживався. З’являються дисертаційні дослідження, монографічні праці, навчальні посібники та ряд наукових статей, що окреслюють загальний стан цієї сторінки літературного процесу або ж висвітлюють особливості творчого почерку конкретного письменника. Знаходять свою нішу в літературознавчому просторі також наукові розвідки теоретичного характеру, що торкаються проблем методології аналізу відповідних зразків красного письменства.

Т. Качак зазначає: “Зважаючи на специфіку об’єкта дослідження, умовно можна накреслити кілька інтерпретаційних стратегій, серед яких найбільш поширені літературознавча, дидактична, мультидисциплінарна” (Качак 2017: 29).

В українському літературознавстві художня література для дітей перебуває в полі наукового зору І. Бойцун, Н. Тихолоз, О. Папуші, В. Кизиловой, Е. Огар, У. Гнідець, Л. Мацевко-Бекерської, О. Монке та інших авторитетних дослідників.

За твердженням У. Вовк, література, написана для дітей та молоді, “відрізняється від «дорослої» перш за все тим, що вона є допоміжним засобом у процесі виховання дітей та юнацтва. [...] Дорослий пише дитячу прозу найчастіше з метою передати власне бачення того, що дітям потрібно знати і розуміти. Письменники стають посередниками між дитиною та її соціалізацією, а, отже, дитячий письменник перебирає на себе роль учителя та вихователя, а разом з цим і досвідченого психолога” (Вовк 2002: 352).

На важливості впливу художньої літератури на формування особистості дитини наголошує В. Кизилова: “Автор твору для дітей виступає своєрідним транслятором інформації, поведінкових моделей, світоглядних орієнтирів і водночас катализатором дитячої свідомості, а його книга – канал, засобами якого читач отримує інформацію, індикатор розвитку особистості, її естетичної й емоційної сфери” (Кизилова 2015: 9).

Ще однією важливою функцією белетристики для дітей є патріотичне виховання. Відповідна література відіграє одну з ключових

ролей у прилученні до традицій народу, прививає любов до рідної мови, а разом з тим допомагає реципієнтові засвоїти національний код, ментальні особливості свого етносу. Тому утверджувати здобутки красного письменства для дітей в Україні вкрай важливо. Розвиток такої літератури є наріжним каменем і в українських осередках зарубіжжя, де збереження своєї національної ідентичності в умовах життя поряд із титульною нацією є ключовим завданням.

Одним із авторів, який взявся за таку відповідальну місію на теренах Румунії, є Михайло Гафія Трайста – український поет, прозаїк, драматург, публіцист, громадський діяч, заступник голови Союзу українців Румунії.

Свій письменницький шлях у царині україномовної прози Михайло Гафія Трайста розпочав зі збірки оповідань та казок для дітей *Калинові ранки*, що вийшла в 2004 р. в Бухаресті. З того часу в його тематично і жанрово розмаїтій творчості особливе місце займає художня література для дітей. На сьогодні доробок автора в цьому специфічному пласті красного письменства складає 4 книги – *Калинові ранки* (2004), *Малинові стежки* (2009), *Степанкова читанка* (2015), *Дитинства зорі калинові* (2019).

Об'єктом нашого дослідження стали збірки *Калинові ранки* та *Дитинства зорі калинові*, які ще не були предметом окремої наукової розвідки, чим і зумовлюється актуальність статті.

Науковець В. Антофійчук зазначає про творчість М. Трайсти для дітей таке: «його книжки для наймолодших читачів постають із особистих вражень про дитинство, про росяні ранки сільського пасутушка ягнят із полотняною торбою через плече, в якій поряд з їжею завжди знаходилося місце для цікавої книжки» (Антофійчук 2019: 5).

Зазначимо, що в прозі Михайла Трайсти подібний автобіографічний струмінь простежується дуже чітко. У збірці *Калинові ранки* ця риса віддзеркалюється вже у присвяті: “*Моїм діточкам Ларисі-Михаелі та Степанкові*” (Трайста 2004: 4). Це, на наш погляд, засвідчує, що саме особистий батьківський досвід надихнув автора на написання цікавих та повчальних творів для дітей.

Книга зустрічає маленьких читачів епіграфом – крилатим висловом відомого дитячого письменника А. де Сент-Екзюпері: “*Я прийшов з дитинства, як з країни...*” (там само, 5) – та передмовою “Від автора”, якою Михайло Трайста звертається до своєї юної ауди-

торії з оспівуванням дитинства як найкращого періоду життя. Тут він обґрунтовує символіку назви *Калинові ранки*, асоціюючи ранок з дитинством, а калину – з Україною: “І білий цвіт калини, і червоні калинові ягоди, що поблискують з-під зелених листочків – то наречений людьми символ України” (там само). Таким чином, вже в назві книги, перших її рядках проявляється патріотичне спрямування збірки. Українська культура, національна атмосфера відчуваються в текстах автора постійно. Вони втілюються в переважній більшості антропонімів – імена персонажів характерні для українського етносу (Степанко, Лариса, Андрійко, Петрик, Дарочка, Микола...). Помітною є романтизація явищ української історичної дійсності – твори містять згадки про запорожців, гайдамаків, опришків та яскравих історичних постатей – Богдана Хмельницького, Івана Мазепу, Олексу Довбуша, Тараса Шевченка. Українські мотиви простежуються і в ілюстраціях, автором яких є сам Михайло Трайста. У зображеннях інтер’єру та екстер’єру обов’язково присутні образи-символи, що втілюють дух українства. Таким чином письменник проводить просвітницьку діяльність та займається популяризацією духовних надбань української нації на румунських теренах.

Зважаючи на своєрідну природу подібної літератури, письменник, який творить для дітей, повинен бути націленим на конкретну аудиторію, враховувати вікові особливості розвитку реципієнтів, специфіку їхнього сприймання, здатність до аналізу та рефлексії: “У процесі вивчення літератури для дітей та юнацтва присутня орієнтація письменника на читача певного віку, від чого й залежить закладений у текст зміст, форма його представлення” (Качак 2017: 30).

В. Кизилова подає таку класифікацію: “Залежно від вікової категорії читача її [літературу для дітей та юнацтва – *М.В.*] доцільно диференціювати на літературу для дітей (дошкільний і молодший шкільний вік) і підлітково-юнацьку (середній і старший шкільний вік)” (Кизилова 2015: 5).

Проаналізувавши твори, які склали збірку *Калинові ранки*, приходимо до висновку, що відповідно до зазначеної класифікації тексти М. Трайсти можна віднести до категорії “література для дітей”. За рівнем складності сюжету, мовно-стилістичними особливостями, дидактичними та пізнавальними характеристиками ці твори будуть цікаві

читачам старшого дошкільного віку, але найкраще сприйматимуться дітьми молодшого шкільного віку.

Окреслюючи особливості розвитку, Л. Лисенко так характеризує психологію дітей цієї вікової категорії: “Саме в цьому віці дитина вперше чітко починає усвідомлювати відносини між ним і навколишніми, розбиратися в громадських мотивах поведінки, моральних оцінках, значимості конфліктних ситуацій, тобто поступово вступає в свідому фазу формування особистості” (Лисенко 2020: 58).

Аналізовану збірку М. Трайсти склали 11 оповідань переважно реалістичного характеру та 7 казок, що за сюжетними та поетикальними особливостями наближені до фольклорних казок.

Оповідання, уміщені в книзі, характеризуються дидактизмом, потужним виховним потенціалом, утвердженням вічних моральних цінностей – поваги до батьків, любові, дружби, уміння прощати, прагнення допомагати ближньому... Героями тут виступають діти приблизно такої ж вікової категорії, як і читачі, на яких орієнтується автор – чотирирічний Василько, першокласники Юрко та Миколка, другокласник Степанко... Завдяки життєподібним ситуаціям, у які письменник ставить своїх персонажів, він вибудовує позивні поведінкові моделі, що покликані збагатити фонд життєвого досвіду юного читача.

На думку Л. Лисенко, “молодший шкільний вік сензитивний до: формування мотивів навчання, розвитку стійких пізнавальних потреб та інтересів; розвитку продуктивних прийомів і навичок навчальної роботи, «вміння вчитися»; розкриття індивідуальних особливостей і здібностей; розвитку навичок самоконтролю, самоорганізації і саморегуляції; становлення адекватної самооцінки, розвитку критичності стосовно себе і оточення; засвоєння соціальних норм, етичного розвитку; розвитку навичок спілкування з однолітками, встановлення міцних контактів з друзями” (Лисенко 2020: 62).

Небажання вчитися, відсутність усвідомлення потреби в навчанні спіткало героя оповідання *Степанко*. Хлопчик-другокласник зовсім не бажав відвідувати школу. Автор шляхом введення в текст ще одного оповідання притчевого характеру доводить своєму героєві, а також маленьким читачам, що всі знання, здобуті в процесі навчання, обов’язково стануть у пригоді. Прийом “текст у тексті” дещо ускладнює оповідь, але, оскільки в дітей молодшого шкільного віку

“уява стає більш реалістична, керована, з елементами творчості” (там само, 60), посилена образність, зрозуміла аналогія, навпаки, сприяє засвоєнню інформації та допомагає реципієнтові зробити правильні висновки. М. Трайста в ненав’язливій доступній формі виробляє в дітей мотивацію до пізнання, що є актуальним у період, коли навчання стає основним видом діяльності, а школа – простором активної соціалізації.

Автор і сам береться до своєї освітньої діяльності, допомагає своїй юній аудиторії пізнавати світ. У загрозову ситуацію потрапляють герої оповідання *Веселка*. Діти, граючись на галявині, не помітили наближення зливи. Моделюючи життєву ситуацію, письменник навчає правилам поведінки в лісі чи полі під час грози:

– *Треба якнайшвидше втікати з-під цього високого дуба!* – сказав Андрійко.

– *Невже і ти боїшся, Андрійку?* – здивувався Тарасик.

– *Так! Тут ми в небезпеці. Це – найвище дерево, ще й серед галявини росте. Будь-коли в нього може влучити блискавиця.*

– *Так, Андрійко правий, ходімо швидше звідси!* – погодився з товаришем Остатик.

Коли Тарасик побачив, що всі вийшли з-під дуба, то й сам рушив услід за друзями” (Трайста 2004: 47).

Правильним художнім рішенням автора є утвердження ключової думки твору вустами персонажів-дітей. Спостерігаючи за раціональними діями героїв-ровесників, юний читач і сам вірить у власну здатність до правильних суджень.

“У центрі більшості оповідань для дітей Михайла Трайсти – моральне самовизначення особистості” (Повх-Ходанич 2017: 165), – приходять до висновку дослідниця Л. Повх-Ходанич, аналізуючи твори збірок *Малинові стежки* та *Степанкова читанка*.

На наш погляд, ця тенденція започаткована саме в першій книзі М. Трайсти для дітей. В оповіданнях збірки *Калинові ранки* герої часто потрапляють у ситуації морального вибору. Часом дитячі персонажі самі провокують такі обставини, які потім стають матеріалом для роздумів і засобом здобуття досвіду на власних помилках. Наприклад, героїня оповідання *Обдурений Бровко* Лариса, граючись, обманула довіру домашнього улюбленця Бровка, коли, пригощаючи його смачненьким, підсунула йому шматок кислого лимона. Надалі вірний

собака з осторогою приймав Ларисині подарунки, що змусило дівчинку замислитись над власним вчинком, навчило її поважати чужі почуття, цінувати довіру й дружбу.

Про повагу до чужої праці, благородність кожної професії йдеться в оповіданнях *Дарочка* та *Коли повернеться хліб, мамо?*. Автор показує читачам правдиву дійсність, людей, які щодня важко трудяться на землі. Діти на прикладі головних героїв вчать цінувати старання інших та поважати будь-який труд. Маленька Дарочка з однойменного оповідання, знаючи, як важко працюють батьки, береться приготувати їм вечерю, а Петрик (*Коли повернеться хліб, мамо?*) усвідомлює, як багато людей доклали зусиль, аби на столі міг красуватися запашний хліб.

Молодший шкільний вік – це той період, коли дитина, спостерігаючи поведінку дорослих, наслідує стиль життя своїх авторитетів – батьків, учителів, і сама прагне до деякої самостійності. Тому надзвичайно важливим видається прививати дітям у цьому пластичному віці любов і повагу до праці. Так чинять дорослі герої оповідань М. Трайсти. Їм щиро вірять і ними захоплюються дитячі персонажі його творів. Тому дидактично-виховний потенціал цих текстів безсумнівний. Автор тут не тільки виконує роль вихователя чи вчителя, тобто авторитетного дорослого. Аби у довірливому діалозі письменника і реципієнта мати змогу прививати дітям вічні людські цінності, він намагається дивитися на світ очима дитини, наблизитися до морального рівня своїх юних читачів.

“Категорія «дитинство», – як слушно зауважує В. Кизилова, – це той важливий концепт, що ідентифікує письменника на теренах літератури для дітей. Ним визначається повнота внутрішньої злитості суб’єкта й об’єкта, співвіднесеність автора й того, що ним зображується, незалежно від того, дитячий це чи дорослий світ, світ тварин чи речей” (Кизилова 2015: 9).

Окремий розділ у книзі складають авторські казки. Як відомо, літературна казка генетично пов’язана з казкою фольклорною. У більшості своїх ранніх творів-казок принципами побудови сюжету, морально-дидактичним спрямуванням, іноді – типізацією персонажів М. Трайста не відступає від усталених традицій казкотворення. Це особливо помітно в текстах, де героями виступають тварини. Як і в народній казці про тварин, тут конфлікти є відображенням людських

взаємин, образи типізовані та виступають носіями якоїсь конкретної риси характеру, при цьому чітко простежується повчальний зміст. Автор засуджує такі негативні прояви характеру, як пиха (*Горда качка*), надмірна безтурботність (*Забудькуватий зайчик*), байдужість до естетичного (*Півень і свиня*).

Загалом збірка *Калинові ранки* цілком відповідає вимогам книговидавництва для дітей. Варто відзначити її художнє оформлення – книга щедро проілюстрована, що є обов'язковою умовою для видань, призначених для молодшої дитячої аудиторії. Оскільки автором ілюстрацій є Михайло Трайста, то вони співзвучні письменницькому задумові. Відчувається, що ці елементи підпорядковуються єдиній концепції. Обкладинка заслуговує на окрему увагу – вона відзначається яскравістю та гармонією кольору, імітує дитячий малюнок та відображає загальну ідею книги.

Звернувшись до дитячої теми ще на зорі своєї творчості, Михайло Трайста не полишає її й надалі, удосконалюючи свою майстерність дитячого письменника. Якщо в ранніх текстах простежуємо данину фольклорній традиції, то в книзі 2019 р. *Дитинства зорі калинові* відчутна творча еволюція автора, що проявляється в жанровому розмаїтті художніх творів, увиразненні та індивідуалізації характерів персонажів, оригінальності прийомів сюжетотворення, мовно-стилістичних особливостях текстів.

Збірку відкриває повість-казка *Неймовірні пригоди Панаса Гусопаса*, яка має новелістичну композицію. Кожен епізод виступає порівняно самостійним сюжетним елементом, а разом вони становлять розповідь про численні пригоди головного героя. Така композиція дозволяє показати характер персонажа в розвитку. Він еволюціонує: з "глухого і придуркуватого" (Трайста 2019: 10) Панас Гусопас завдяки своїм добрим вчинкам і чарівним подарункам врятованих ним стає сміливим, кмітливим, дотепним героєм. Потрапляючи в складні ситуації, персонаж завжди знаходить вихід, у пригоді йому стають винахідливість, оптимізм та чари, які він отримав як винагороду за небайдужість і добре серце.

Цікавим наративним рішенням є використання першоособового оповідача, який вступає в активну комунікацію з читачем і по своєму обрамлює текст. Він починає своє повісткування відрекомендувавшись: "*Я наратор, тобто оповідач, і мене видумали саме такі пи-*

сарюги, як оцей Михайло Гафія Трайста, який видумав Панаса Гусопаса, а потім заставив мене розповідати вам про нього і його неймовірні пригоди” (там смао, 9). Вустами свого оповідача письменник також завершує бесіду зі своїми читачами, але обіцяє швидко зустріч із розповідями про нові пригоди героя. Така заявка свідчить про плани автора щодо розвитку своєї творчості, у тому числі й у дитячому напрямку.

Пізнавальним для дітей буде знайомство з повістю-казкою *Пригоди лісових друзів*. Вона складається із 17 розділів, що, однак, не відзначаються сюжетною автономністю. У творі героями виступають лісові звірі, що становлять своєрідну спільноту з типовими для людського суспільства проблемами. Автор висміює такі негативні прояви, як загальна паніка, схильність до брехні, честолюбство, зрадливість, хитрість. Яскравим засобом характеротворення виступають імена персонажів: іноді вони апелюють до зовнішнього вигляду героя (Олень Семен Рогатий, Їжак Панас Голка), часом автор слідує усталеним народним формулам (Сорока Білобока), а іноді – підкреслює таким чином вдачу персонажа (Заєць Сидір Боягуз, Лис Микита Хитрий). Образ головного антагоніста Лиса Микити Хитрого є явною алюзією на Лиса Микиту, героя казки *Фарбований лис* Івана Франка.

Загалом, на наш погляд, інтертекстуальність є виразною рисою творчості М. Трайсти для дітей. Вона виявляється в епіграфах – уривках із творів відомих письменників-класиків, куплетах українських народних пісень; запозиченні окремих сюжетів зі Святого Письма, з українського та румунського фольклору; а також на образотворчому рівні.

Справедливість і спокій повернулися в лісове суспільство завдяки торжеству знань, освіченості та житейської мудрості. Подібна розв'язка твору *Пригоди лісових друзів* сприяє утвердженню вічних цінностей у душах юних читачів, а динамічна форма повісткування, легкість викладу, наявність ритмізованих і римованих компонентів (пісеньок), ономапопеї забезпечує розважальну функцію повісті-казки й захоплює увагу дітей.

Гармонійно поєднує Михайло Трайста свій талант дитячого письменника з хистом драматурга. П'єса *Урок пареміології* відзначається високим ступенем виховного спрямування та навчального потенціалу. Читачі знайомляться з рядом наукових термінів, деякими

правилами гри в футбол та шахи. Але найголовніша думка, на якій акцентує автор: “*Не роби іншому, що тобі не подобається*” (Трайста 2019: 80). Формуванню мотивації особистісного росту сприяє китайське прислів’я, що теж вдало обіграно в творі: “*Не той тобі друг, що дасть тобі рибу, а той, що навчить тебе риболовиту*” (там само, 83).

Варто зазначити, що п’еса *Урок пареміології* розширює вікові рамки читацької аудиторії творів для дітей М. Трайсти. Цей текст складніший для сприйняття з мовно-стилістичної точки зору (використання термінів “пареміологія”, “фольклористика”, “метафора” та ін.; активне застосування образних висловів, інакомовлення...), торкається підліткових проблем (навчання, образа, дружба, симпатія), має глибший філософський підтекст. В. Антофійчук у передмові до книги *Дитинства зорі калинові* зазначає, що збірка адресована “не лише читачам шкільного віку, а й дорослим, усім, хто захоплюється цікавою прозою” (Антофійчук 2019: 5).

На нашу думку, аналізований твір буде особливо актуальним для дітей середнього шкільного віку, оскільки відображає реалії їхньої повсякденної дійсності, зачіпає коло їхніх інтересів.

Значну частину книги займають оповідання та авторські казки. У ці розділи увійшли окремі твори з попередніх збірок для дітей. Деякі з них зазнали певних текстуальних змін. Наприклад, оповідання *Дарочка (Калинові ранки, 2004)* увійшло в збірку *Дитинства зорі калинові* під назвою *Марічка*, а назва оповідання *Степанко* була змінена на *Лінивий Андрійко*.

Розділ авторських казок Михайла Гафії Трайсти засвідчує установлену манеру письма, близьку до фольклорної поетики. Це підмічає й В. Антофійчук: “Ця частина книжки демонструє тісний зв’язок її взірців із народною та класичною літературною традицією” (Антофійчук 2019: 6).

Отже, талант Михайла Гафії Трайсти як дитячого письменника, гартуючись роками, пройшов еволюцію. В окремих випадках автор віддає належне відфольклорній поетиці письма, але водночас формує самобутній творчий почерк, експериментує з жанрами, способами викладу, засобами характеротворення. Тексти письменника для дитячого читання відзначаються доступністю, динамічністю розгортання сюжету, орієнтацією на конкретну вікову аудиторію, дотепністю, яскравістю образів-персонажів.

Художня цінність аналізованих творів підсилюється їх дидактизмом, морально-виховним та навчальним потенціалом, національно-патріотичним спрямуванням. З огляду на це, а також на перспективи розвитку творчості М. Трайсти у руслі літератури для дитячого читання, вважаємо, що ці тексти є плідним матеріалом для подальшої уваги літературознавців.

ЛІТЕРАТУРА

- Антофійчук, В. 2019, “Дитинства зорі калинові” Михайла Гафії Трайсти. Трайста, М. 2019, *Дитинства зорі калинові*. Бухарест: R.C.R. Editorial, 5–8.
- Вовк, У. 2002, Поняття дитячої літератури та її художня специфіка. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Львів, № 453: Проблеми української термінології, 352–356. – <<http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/55122>> (14.07.2021)
- Качак, Т. 2017, Література для дітей та юнацтва: Проблеми методології дослідження. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність* № 10, 22–34. – <https://doi.org/10.31812/world_lit.v10i0.61> (10.07.2021)
- Кизилова, В. 2015, *Українська література для дітей та юнацтва: Новітній курс*. Навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. Старобільськ: ВДЗ “Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”.
- Лисенко, Л. 2020, *Методичні рекомендації з навчальної дисципліни “Вікова психологія” для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 053 Психологія*. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди. – <<http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/3679>> (14.07.2021)
- Повх-Ходанич, Л. 2017, Виховний потенціал оповідань для дітей Михайла Трайсти. В: Антофійчук, В. – Трайста, М. (ред.), *Зошити Міжнародної конференції “Україні Румунії – історія, сучасність і перспективи”, т. I*. Бухарест: [б. и.], 163 – 168.
- Трайста, М. 2004, *Калинові ранки: Оповідання і казки для дітей*. Бухарест: Мустанг.
- Трайста, М. 2019, *Дитинства зорі калинові*. Бухарест: R.C.R. Editorial.

Tartalomjegyzék – Зміст

Előszó – Передмова	5
Багмут, Ірина: Роль багатомовних словників лінгвістичних термінів у вивченні української мови як іноземної	7
Балла, Евеліна: Новела Василя Стефаника <i>Камінний хрест</i> у перекладі угорською мовою	17
Барань, Єлизавета – Газдаг, Вільмош: Українсько-угорські й угорсько-українські термінологічні словники на Закарпатті	27
Білорусцева, Тетяна: Георгій Іванович Нарбут – основоположник нової школи української книжкової графіки	35
Борис, Оксана: Критика перекладу як сфера наукових зацікавлень Миколи Євшана	43
Csépánné Szatmári, Szabina: Sándor László, az ukrán irodalom magyar népszerűsítője	51
Gazdag, Vilmos: Párhuzamos keleti szláv kölcsönzések a kárpátaljai magyar nyelvváltozatokban	61
Герасимчук, Юлія: Голофразис як спосіб творення okazionaliz-miv у сучасній українській мові	69
Ігнатович, Олександра: Екзистенційні виміри роману <i>Gen</i> Сергія Степи	77
Кавун, Лідія: Тема пам'яті і забуття в сучасній українській літературі	89

- Кочіш, Мігай:** З історії формування українського правопису:
Амвросій Метлинський та Пантелеймон Куліш 99
- Лебович, Вікторія:** К вопросу ономастикона двух русскоязычных
драматических произведений Г. Квитки-Основьяненко 105
- Лявинец-Угрин, Марианна:** Истинные и ложные легенды об од-
ном карпаторусинском памятнике письменности 113
- Макарець, Юлія:** Українська мова та українська ідея: кристалі-
зація зв'язку в ХІХ – на початку ХХ ст. 125
- Певсе, Андрея:** Особливості методики викладання української
мови як іноземної 135
- Погребенник, Володимир:** Літературна і наукова унгаристика
Івана Франка 143
- Шемет, Валентина:** Явище аглютинації в сучасному україн-
ському словотворі 155
- Шилов, Володимир:** «Новый» тип суржика (для людей не с украин-
ским и не с русским родным языком) на примере венгеро-
язычного населения города Берегово
Закарпатской области 165
- Шитик, Людмила:** Цитатні вкраплення як синкретичний спосіб
передавання чужої мови в ідіостилі Степана Процюка 175
- Сулима, Олеся:** Процесуальність та її реалізація іменниками
у простому реченні 185
- Taskovics, Okszana:** Ukrán–magyar kulturális szótár gyakorlati alkal-
mazhatósága Pantelejmon Kulis *A fekete tanács* c. regényének
magyar fordítása példáján 195

Varga, Beáta: Ivan Vihovszkij hetman „lengyel orientációja” (1657–1659)	201
Векуа, Наталія: Напрямки оновлення прикметникової лексики в сучасних ЗМІ	213
Виноградський, Богдан: Культурні паралелі символу лука та стріл	219
Вотьканич, Мар’яна: Твори для дітей Михайла Гафії Трайсти: Еволюція творчих шукань	229
Zoltán, András. Az ukrán <i>старанця</i> ige eredete rokon nyelvi megfelelőinek fényében	241

A sorozatban eddig megjelent – В цій серії побачили світ

Hungaro-Ruthenica I. Szeged, 1998.
Hungaro-Ruthenica II. Szeged, 2001.
Hungaro-Ruthenica III. Szeged, 2006.
Hungaro-Ruthenica IV. Szeged, 2008.
Hungaro-Ruthenica V. Szeged, 2011.
Hungaro-Ruthenica VI. Szeged, 2012.
Hungaro-Ruthenica VII. Szeged, 2015.
Hungaro-Ruthenica VIII. Szeged, 2018.

További információk – Подальша інформація

Szegedi Tudományegyetem
 Bölcsészettudományi Kar
 Szlav Filológiai Tanszék
 [Кафедра слов’янської філології
 Сегедського університету]
 H-6722 Szeged, Egyetem u. 2.
 szlav@primus.arts.hu-szeged.hu
 http://szlav.u-szeged.hu